

Read the full book on: 10.1787/persp_glob_dev-2013-en

Perspektywy globalnego rozwoju 2013. Polityka przemysłowa w zmieniającym się świecie

Streszczenie w języku polskim

- W ciągu ostatnich dwóch dekad środek ciężkości globalnej gospodarki przesunął się do Azji i na południe. Od połowy lat dziewięćdziesiątych wzrost PKB w dużych i ludnych krajach o średnich dochodach jest znacznie wyższy niż w krajach OECD.
- Mimo obaw związanych ze spowolnieniem w ostatnim okresie, przesuwanie się bogactwa to zjawisko strukturalne, które nadal będzie występować w przyszłości i kształtować rozwój ekonomiczny.
- W takiej sytuacji większość krajów rozwijających się usprawniło zarządzanie makroekonomiczne i zaczęło wdrażać odpowiednią politykę przemysłową w celu przezwyciężenia długoterminowych problemów strukturalnych.

Zmiana w globalnej gospodarce stwarza możliwości konkurencyjne i stawia wyzwania przed decydentami w krajach rozwijających się. Nowe formy zagranicznych inwestycji bezpośrednich i relokacja działań o wysokiej wartości dodanej, wcześniej realizowanych na miejscu w krajach rozwiniętych, otwierają nowe możliwości uczenia się, innowacji oraz wkraczania do nowych sektorów i obszarów działalności. Jednocześnie rozwój „klas średnich” przyczynia się do powstania nowych rynków konsumenckich. Tworzenie produktów i usług dopasowanych do wymagań tych nowych konsumentów i adaptowanie istniejących rozwiązań do potrzeb lokalnych może zachęcać do dywersyfikowania i unowocześniania produkcji krajowej. Jednocześnie ostra i nasilająca się konkurencja motywuje przedsiębiorstwa do gwałtownego zwiększania potencjału innowacji w celu pozyskania nowych klientów.

Wykorzystanie tych szans i skuteczne rozwiązanie problemów zależy od kilku czynników, takich jak stan zasobów naturalnych, wielkość, poziom integracji na rynkach światowych i realizowana polityka kraju. Gospodarki cechujące się bogactwem zasobów naturalnych odnoszą na przykład korzyści z poprawiającego się stosunku cen dóbr eksportowanych do importowanych, ale zarazem borykają się z trudnościami związanymi z inwestowaniem w nowe działania sprzyjające rozwojowi produkcji i dywersyfikacji eksportu. Niektóre z tych krajów podejmują wysiłki na rzecz lepszego wykorzystania dostępnych zasobów w celu finansowania rozwoju przemysłowego i regionalnego. Małe gospodarki włączone do globalnych łańcuchów wartości mogłyby zaś skorzystać na nowych formach bezpośrednich inwestycji zagranicznych w celu utworzenia połączeń z lokalną gospodarką. Warunkiem jest tu jednak wdrożenie efektywnej polityki infrastrukturalnej oraz polityki dotyczącej umiejętności. Duże gospodarki korzystają ponadto z rosnącego popytu wewnętrznego jako źródła wzrostu. Próbuje też określić nowe formy współpracy z firmami zagranicznymi, aby przyspieszyć transfer technologii i wzmocnić krajowe przedsiębiorstwa.

W ostatnim dziesięcioleciu wiele krajów rozwijających się ponownie zwiększyło zainteresowanie polityką przemysłową. Podejmują one działania na rzecz dywersyfikacji i próbują wkraczać do nowych sektorów i obszarów działania, a także unowocześniać produkcję krajową. Transformacja struktur produkcji coraz częściej jest uznawana za element strategii prowadzącej do osiągnięcia zrównoważonego i opartego na integracji wzrostu. W krajach takich jak Brazylia, Chiny, Indie i Republika Południowej Afryki realizuje się programy dotyczące na przykład sektorowych funduszy technologicznych i zamówień publicznych, aby finansować i promować innowacje oraz unowocześniać produkcję w obszarach priorytetowych. Państwa te stosują także zachęty do zakładania nowych firm, zwłaszcza typu start-up, w sektorach związanych z technologią informacyjną i telekomunikacją. Niektóre kraje, takie jak Brazylia, Maroko i Indie, w coraz większym stopniu wykorzystują bezpośrednie inwestycje zagraniczne jako narzędzie sprzyjające innowacjom i unowocześnianiu przemysłu. Realizują to przez promowanie nowych połączeń między międzynarodowymi koncernami a przedsiębiorstwami lokalnymi oraz podejmowanie starań na rzecz przyciągnięcia działań związanych z wiedzą, przynoszących większe korzyści lokalnej gospodarce. Inne państwa analizują nowe sposoby umacniania konkurencyjności istniejących firm przez promowanie rozwoju klastrów oraz umacnianie powiązań w obu kierunkach. Również dążenie do zrównoważonego rozwoju stwarza dalsze możliwości dotyczące nowych technologii oraz przyjaznych dla środowiska modeli biznesowych.

W dziedzinie opracowywania i wdrażania polityki rozwoju przemysłu kraje rozwijające się muszą pokonać wiele barier, zwłaszcza dotyczących umiejętności, a także finansowania innowacji, małych i średnich przedsiębiorstw oraz twardej i miękkiej infrastruktury. Większość opracowuje nowe strategie na rzecz aktywizacji inwestycji pakietowych pomagających przezwyciężać różne ograniczenia, a także korzystać z efektu synergii między działaniami publicznymi na różnych polach. W szczególności państwa te koncentrują się na następujących obszarach:

- Wykwalifikowana siła robocza jest niezbędna do unowocześnienia przemysłu, ponieważ stymuluje innowacje i pomaga krajom uzyskać wyższe pozycje w globalnych łańcuchach wartości. Znaczne inwestycje w edukację nie gwarantują jednak zgodności nabytych umiejętności z wymogami struktury produkcji ani wydajnego wykorzystania zasobów ludzkich.
- Inwestycje w innowacje, tworzenie nowych firm oraz zwiększanie wydajności małych i średnich przedsiębiorstw napotyka często na trudności z powodu braku finansowania. Publiczne instytucje finansowe, zwłaszcza banki rozwoju, zwiększają wsparcie w tych dziedzinach.
- Różnice infrastrukturalne pozostają ważnym wąskim gardłem hamującym zwiększanie konkurencyjności (około 60% światowych zasobów infrastruktury jest ulokowanych w krajach o wysokich dochodach, 28% w krajach o średnich dochodach, a tylko 12% w krajach o niskich dochodach). Kraje rozwijające się mają świadomość, że warunkiem postępu są nie tylko większe inwestycje, ale także usprawnienie procesu decyzyjnego w tych obszarach.

Niezwykle istotne znaczenie ma wykorzystywanie możliwości i przezwyciężanie problemów związanych z produkcją. Polityka przemysłowa sama z siebie nie gwarantuje jednak sukcesu. Decydujące znaczenie mają wdrożenie, długoterminowe zaangażowanie, możliwości implementacji i monitorowanie. Ważna jest również koordynacja działań na wielu polach oraz możliwość zmiany ich kierunku, gdy nie uda się osiągnąć celów. Wiele

krajów rozwijających się doświadcza silnych nacisków wewnętrznych uniemożliwiających lub opóźniających wprowadzanie pożądanych zmian — na przykład wzrost cen surowców zmniejsza motywację do intensyfikacji nowych działań. W przypadku polityki przemysłowej istnieje ponadto wysokie ryzyko porażki: asymetrie w dostępie do informacji ograniczają możliwości planowania na poziomie państwa, rządy mają problemy z szybkim dostosowaniem działań, a wycofywanie wsparcia natrafia na trudności ze względu na niechęć zmian grupy lobbystyczne. Do ograniczenia tych zagrożeń mogą się przyczynić instytucje dysponujące odpowiednimi uprawnieniami i programy zarządzania zachętami.

Na końcu należy zauważyć, że polityka przemysłowa w dużej mierze zależy od kontekstu i momentu. Istnieją jednak wspólne wymogi dotyczące opracowywania i wdrażania polityki przemysłowej w krajach rozwijających się. Do wymogów tych należą: i) większa możliwość generowania i przetwarzania informacji pomocnych w formułowaniu diagnoz i określaniu wskaźników wydajności; ii) obszary dialogu z sektorem prywatnym w celu kształtowania partnerstwa i tworzenia synergii w inwestycjach; a także iii) możliwości koordynacji w celu ujednoczenia działań na różnych poziomach administracji państwowej i różnych polach, m.in. umiejętności, infrastruktury i długoterminowego finansowania. Z tego względu na opracowywanie i wdrażanie polityki przemysłowej korzystnie wpłynąłby ustrukturyzowany dialog na temat polityki prowadzony między partnerami, w miarę jak państwa uczą się wdrażać politykę, stosując metodę prób i błędów i dzieląc się wiedzą z innymi.

W rozdziale 1 niniejszego raportu zaprezentowano przegląd dotychczasowych postępów zjawiska przesuwania się bogactwa. W rozdziale 2 opisano zaś różne kanały, przez które przemiany te oddziałują na gospodarki rozwijające się. W rozdziale 3 skupiono się na odnowieniu zainteresowania polityką przemysłową w gospodarkach rozwijających się, natomiast w rozdziale 4 przedstawiono główne wyzwania, przed jakimi stoją te kraje podczas wdrażania omawianej polityki. W rozdziale 5 przeanalizowano niezgodności w zakresie umiejętności w obrębie krajów rozwijających się oraz środki podejmowane na rzecz zmniejszenia tych niezgodności. W rozdziale 6 opisano trudności, z jakimi w krajach rozwijających się borykają się małe i średnie przedsiębiorstwa oraz sektory nietradycyjne, i przedstawiono nowe metody przezwyciężania tych trudności. W rozdziale 7 skoncentrowano się na wąskich gardłach infrastrukturalnych, wskazując sposoby doskonalenia zarządzania cyklem polityki, a w rozdziale 8 opisano wyzwania ekonomiczne związane z wdrażaniem polityki gospodarczej.

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org, faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2012), *Perspectives on Global Development 2013. Industrial Policies in a Changing World*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/persp_glob_dev-2013-en